

Vergaderjaar 2025–2026

22 718

OVSE-Assemblée

AO/ Nr. 62

VERSLAG VAN DE WINTERVERGADERING

Vastgesteld op 5 maart 2026

1. Inleiding

Op 19 en 20 februari 2026 vond de 25e wintervergadering plaats van de OVSE Parlementaire Assemblée in de Hofburg in Wenen. Vanuit Nederland namen vier Eerste Kamerleden deel te weten: **Karimi** (GroenLinks-PvdA, delegatieleider), **Van Gasteren** (BBB), **Dittrich** (D66) en **Van Hattem** (PVV) en drie Tweede Kamerleden **Bamenga** (D66), **Lahlah** en **Abdi** (beiden GroenLinks-PvdA). Zo'n 230 parlementsleden uit 55 deelnemende OVSE-landen en een aantal leden uit de landen van partners-voor-samenwerking, Algerije, Israël en Marokko waren aanwezig. Er vonden gezamenlijke en afzonderlijke overleggen van de drie algemene commissies plaats. In de laatste werden voorstellen toegelicht die in de rapporten worden opgenomen voor de bespreking tijdens de Jaarvergadering in juli 2026. Eveneens kwam het Standing Committee waarin de voorzitters van de nationale delegaties zitting hebben bijeen. Veel aandacht ging uit naar de continuerende oorlog in Oekraïne dat het vijfde jaar ingaat. Sprekers betreurden de gevolgen van de grootschalige inval van Oekraïne door Rusland voor het Oekraïense volk en voor de VN- en OVSE-beginselen. Ze benadrukten dat het tijd is om het bloedvergieten te stoppen en zich te verbinden aan het opbouwen van een vreedzame toekomst voor Oekraïne. Men riep op tot een onmiddellijk einde van het geweld, de terugtrekking van de Russische troepen en de vrijlating van de drie onrechtmatig vastgehouden OVSE-medewerkers in Rusland.

2. Gezamenlijke sessie van de drie commissies

De gezamenlijke sessie van de drie commissies op 19 februari werd geopend door de Oostenrijkse parlementsvoorzitter Walter Rosenkranz. Hij onderstreepte dat de OVSE een integraal onderdeel vormt van de veiligheidsarchitectuur in Europa en daarbuiten. «Haar rol bij het oplossen van langdurige conflicten in de OVSE-regio staat buiten kijf,» zei hij. Daarnaast verwees hij naar de centrale rol van jongeren bij het bevorderen van veiligheid en naar de initiatieven van het Oostenrijkse parlement om democratische vorming te versterken. «Wij moeten voortdurend werken aan het in stand houden van onze democratieën en deze waarden moeten doorgeven aan toekomstige generaties,» zei hij.

Vervolgens kreeg Ruslan Stefanchuk, parlamentsvoorzitter van de Verkovna Rada van Oekraïne het woord. Hij benadrukte het immense lijden van het Oekraïense volk en onderstreepte de noodzaak van verantwoording. «Rusland moet ter verantwoording worden geroepen. Voor het schenden van het internationaal recht en de internationale orde. Voor de misdaad van agressie tegen Oekraïne. Voor alle misdrijven die het heeft gepleegd en, bovenal, voor misdaden tegen de menselijkheid. Voor onze verwoeste steden en dorpen. Voor de verminkte levens en lotsbestemmingen van Oekraïners. Voor al het veroorzaakte lijden. Voor alle materiële en immateriële schade,» zei Stefanchuk. De OVSE PA-President Pere Pons merkte op dat president Zelensky en het Oekraïense volk niet alleen hun soevereiniteit verdedigen, maar ook Europese principes en waarden, en benadrukte dat soevereiniteit en territoriale integriteit niet onderhandelbaar zijn. «Het is niet alleen een militaire beproeving. Het is ook een existentiële test van de vraag of recht of macht onze toekomst zal bepalen. Als agressie in Oekraïne slaagt, zal het daar niet stoppen. Het zal zich herhalen. Als autoritarisme de overhand krijgt, wordt democratie overal kwetsbaarder,» sprak Pons. De secretaris-generaal van de OVSE, Feridun Sinirlioğlu benadrukte dat deze oorlog moet eindigen met een rechtvaardige en duurzame vrede zoals de OVSE-voorzitter in functie en hij zelf tijdens hun bezoeken aan Kyiv en Moskou steeds hebben benadrukt. «De OVSE staat klaar om een zinvolle rol te spelen bij de stabilisatie en wederopbouw na het conflict, onder meer door toezicht te houden op de uitvoering van de voorwaarden van een onderhandelde regeling die tussen de partijen tot stand kan komen om de oorlog te beëindigen. Ik verwelkom de voortgezette betrokkenheid tussen de partijen, die juist deze week in Genève onder bemiddeling van de Verenigde Staten plaatsvond, om een einde te maken aan deze verschrikkelijke en gevaarlijke oorlog,» zei Sinirlioğlu.

In het gezamenlijke overleg van de drie commissies op 20 februari over mensenrechten als basis voor veiligheid spraken de parlamentsvoorzitter van het Deens parlement Søren Gade en de president van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa Petra Bayr. Gade benadrukte dat respect voor territoriale integriteit niet onderhandelbaar is en bedankte de OVSE PA voor haar steun aan het Koninkrijk Denemarken met betrekking tot Groenland. Bayr stelde dat democratie een tegengif is tegen totalitaire ideologieën en cruciaal is om uitdagingen van vandaag het hoofd te bieden. In het debat benoemde Karimi de herhaalde dreigementen van president Trump om Groenland te annexeren als gevaarlijk. «Dit is geen onschuldige retoriek. Het normaliseert het idee dat grondgebied als een handelswaar kan worden behandeld, ondermijnt het vertrouwen tussen bondgenoten, verzwakt de eenheid binnen de NAVO en tast de fundamenteën van de Europese veiligheidsorde aan.» Voorts stelde Karimi dat Europese veiligheid en geloofwaardige bondgenootschappen alleen mogelijk zijn met consequent respect voor internationaal recht en de Helsinki-beginselen. «Internationaal recht kunnen we niet selectief toepassen. Het is dan ook zorgwekkend dat regeringen zoals Frankrijk en Duitsland ervoor hebben gekozen de speciaal VN-rapporteur Albanese aan te vallen,» zei Karimi. Van Gasteren begon zijn bijdrage met zijn volledige steun uit te spreken voor de territoriale integriteit van Groenland en Oekraïne. Hij merkte op dat de huidige verschuiving van de rechtsstaat naar het recht van de sterkste niet leidend kan zijn voor onze principes. «Wat evenmin een principe kan zijn, is het bestempelen van de antiterreur operatie van Israël als genocide, juist vanwege diezelfde rechtsstaat. Ik steun het verzoek van Duitsland, Frankrijk, Italië en de VS om Albanese te verwijderen, omdat we voor zo'n belangrijke functie altijd iemand zouden moeten benoemen die bruggen bouwt en niet afbreekt,» aldus Van Gasteren. Hij sloot af met steun voor de dappere mensen in Iran. Van Hattem vroeg aandacht voor het lot van Joodse gemeenschappen in

Europese steden van wie het dagelijks leven en de veiligheid worden bedreigd door antisemitisme en noemde hij de dappere mensen op straat in Iran die strijden tegen het islamitische terreurregime. Van Hattem: «Fundamentele rechten van EU-burgers, in het bijzonder vrijheid van meningsuiting en vrijheid van informatie staan onder druk door de laatste maatregelen van de Europese Commissie in de strijd tegen de zogenaamde «desinformatie». En veiligheid in Europa staan onder druk vanwege massamigratie, in het bijzonder na het vrijlaten van zo'n 20.000 IS-terroristen in Syrië. We moeten dit stoppen en de grenzen beschermen ter waarborging van de mensenrechten en veiligheid van de EU-burgers. Zoals opgenomen in de Helsinki-principes moeten we de territoriale integriteit van staten respecteren. Onbeperkte massamigratie is een bedreiging voor territoriale integriteit op de lange termijn,» aldus Van Hattem.

3. Commissieoverleggen

In de commissie Politieke Zaken en Veiligheid op 19 februari volgden presentaties van ambassadeur Fatène Benhabylès-Foeth, voorzitter van het Forum voor veiligheidssamenwerking en Permanent Vertegenwoordiger bij de OVSE namens Frankrijk en van de OVSE Hoge Commissaris van de Nationale Minderheden, Christophe Kamp. Rapporteur Tobias Winkler (Duitsland) presenteerde zijn voorstellen voor het commissierapport voor de Jaarvergadering in juli 2026 waarna een debat met de leden volgde over het thema «The Fight for Helsinki Principles in Ukraine and Beyond: Grounding Regional Peace in Comprehensive Security». Karimi benoemde in haar bijdrage de bewuste aanvallen van Rusland op Oekraïense burgers en infrastructuur. Daarnaast refereerde ze naar de crisis waarin de OVSE zich nu bevindt, juist op het moment dat zij het hardst nodig is. «Zijn wij als parlementariërs bereidt de politieke steun en middelen veilig te stellen die de OVSE nodig heeft? Zonder voldoende middelen kan de OVSE niet functioneren. Bezuinigen komen neer op het zelf afbreken van de organisatie,» aldus Karimi.

In de commissie Economische Zaken, Wetenschap, Technologie en Milieu op 19 februari lichtte rapporteur Paula Cardoso (Portugal) haar conceptrapport voor de Jaarvergadering in juli 2026 toe. Het speciale debat in deze commissie stond in het teken van «Goeoeconomics, Technology, and Security: Navigating a Changing Landscape» met presentaties van de directeur van het EU-Instituut voor Veiligheidsstudies, de directeur van een Oostenrijks instituut voor veiligheidsbeleid, de OVSE-coördinator voor Economische en Milieuaangelegenheden en een fellow van een Amerikaanse denktank.

In de commissie Democratie, Mensenrechten en Humanitaire vraagstukken waren presentaties van haar rapporteur Carina Ödebrink (Zweden), de directeur van het OVSE-Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten (ODIHR), de OVSE-vertegenwoordiger voor de vrijheid van de media en de voorzitter van het Comité voor de Menselijke Dimensie van de Permanente Raad van de OVSE. Het debat ging over de integriteit van verkiezingen in het licht van hybride dreigingen en buitenlandse kwaadwillige beïnvloeding. Karimi onderstreepte de woorden van de ODIHR-directeur over het belang van geloofwaardigheid en integriteit van verkiezingswaarnemingsmissies en uitte tegelijkertijd haar zorgen over de toenemende politisering van de conclusies van de verkiezingswaarnemingsmissies, waar naast de OVSE PA ook het EP en de PACE deelnemen. ODIHR-directeur bevestigde dat inderdaad met veel stakeholders wordt waargenomen, waarbij het gezamenlijk formuleren van statements onze positie versterkt. Ze erkende

daarbij dat de verschillende organisaties verschillende mandaten en benaderingen hebben.

4. Standing Committee

De Standing Committee kwam bijeen op vrijdagmiddag 20 februari. Namens Nederland nam Karimi als delegatieleider deel. Penningmeester Johan Büser (Zweden) rapporteerde over de huidige financiële situatie van de Assemblée. Hij attendeerde de leden op de risico's van de onbetaalde contributie van de Russische delegatie dat inmiddels oploopt tot 1 mln euro, ongeveer een kwart van de OVSE PA-begroting. Aangezien er geen consensus is onder de leden van de OVSE PA om het budget te verhogen, is herstructurering en het verminderen van de uitgaven noodzakelijk. De penningmeester vraagt de Secretaris-generaal van de OVSE PA een actieplan op te stellen welke maatregelen genomen moeten worden waarbij de uitgaven in evenwicht worden gebracht met de inkomsten en de activiteiten van de assemblée te prioriteren, inclusief de verkiezingswaarnemingsmissies, de statutaire vergaderingen en andere politieke activiteiten zoals besloten door het Standing Committee. Er werden twee amendementen op het reglement besproken. Het eerste amendement, om de indieningstermijn voor Supplementary Items, wanneer deze in het weekend valt, te verplaatsen naar de maandag, werd overgenomen. Het tweede amendement om het aantal Supplementary Items niet meer te beperken tot 15 kreeg geen steun. Ten aanzien van toekomstige vergaderingen kondigde de VS-delegatie aan voornemens te zijn de Jaarvergadering in 2027 te willen organiseren in South-Carolina, Servië dezelfde vergadering in 2028 in Belgrado en België de Herfstvergadering in 2028 in Brussel.

5. Overige

Op 19 februari had de delegatie een onderhoud met de OVSE Hoge Commissaris van Nationale Minderheden, Christophe Kamp. Abdi nam deel aan het Side Event «Embrace Change for Gender Equality» op 19 februari georganiseerd door ODIHR en de delegaties van het Verenigd Koninkrijk en Noord-Macedonië. ODIHR presenteerde hun ervaringen en copingstrategieën van vrouwen in de politiek – Tool 6. Tool 6 beschrijft hoe vrouwelijke politici omgaan met geweld. Het vastleggen en delen van deze ervaringen biedt steun, vooral wanneer institutionele bescherming ontbreekt, en versterkt bestaande aanpakken. Op 20 februari spraken Karimi, Bamenga, Lahlah en Abdi met de Open Dialogue Foundation. Het gesprek ging over transnationale repressie als groeiende veiligheidsdreiging en het misbruik van westerse systemen door autoritaire regimes. Karimi zat op 20 februari de ad hoc commissie migratie voor. De ervaringen van lokale autoriteiten stonden centraal, met als voorbeeld de stad Wenen. Sprekers waren vertegenwoordigers van het Austrian Integration Fund (ÖIF), het Vienna Social Fund van de stad Wenen en de Weense gemeentelijke dienst voor Integratie en Diversiteit. Een voorgenomen bezoek aan Oezbekistan werd besproken. Dittrich sprak in het overleg van het Parlementaire Support Team Oekraïne op 20 februari over zijn rapporteurschap inzake de vrijlating van de drie gevangengenomen OVSE-medewerkers. Hij gaf aan aandacht te hebben gevraagd voor de vrijlating van de drie OVSE-medewerkers bij de Oekraïense, Duitse en Nederlandse regeringen, die alle drie expliciet hebben toegezegd de kwestie hoog op de politieke agenda te houden. Om onderhandelingen tussen de secretaris-generaal van de OVSE en Moskou niet te verstoren en de positie van de drie niet in gevaar te brengen, maakt Dittrich vooralsnog qua publieke aandacht pas op de plaats. Wel is hij een briefcampagne gestart en inventariseert hij een adoptieprogramma voor de drie medewerkers met medewerking van hun familieleden. Voorts

spraken diverse experts over de misdaden tegen Oekraïense journalisten en mediaorganisaties. En marge van de conferentie werd de delegatie ontvangen door de Nederlandse Permanent Vertegenwoordiger Monique de Ruijter en haar plaatsvervanger Kim Elferink. Het projectteam dat de OVSE PA Jaarvergadering in juli 2026 in Den Haag organiseert, was aanwezig om vragen van de deelnemers te beantwoorden.

De voorzitter van de delegatie,
Karimi

De griffier van de delegatie,
Bakker-de Jong